

sum royndarlán til endurgjaldan í 15 við 1/15 av lánsommuni um árið. Lánið forrentast við 4 % p. a. 3. Peningurin til lánið verður rindaður úr »Fonden til Jordehvalens Aflosning«.

Uppskotið frá Winther ofl. varð samtykt við 14 atkvøðum.

Ætlandi skuldi Ísvirki kosta uml. 200.000 kr., og stjórnin hjá Madsen—Mygdahl hevði játtað felagnum 2/3 í statsstuðuli.

Í 1928 verður Thorvald Stauning úr danska javnaðarflokkinum nýggjur forsætisráðharri.

Stauning var sera hugaður í føroyskum viðurskiptum, og harafturat kendust P. M. Dam og hann persónliga, og kom hetta at verða orsøkin til, at Ísvirkið gjørdist nakað væl meira enn av fyrstan tíð ætlaði.

Tianverri hevur tað ikki verið gjørligt at gjørt projektið upp í krónum og oyrum, men summi blóð vilja vera við, at tað í minsta lagi snýr seg um eina miljón.

Ísvirkisbátarnir

So skjótt sum figgingin til Ísvirki var í lagi verður farið undir útgrevsturin. 25. maj 1929 koma maskinurnar til virkið, og 24. novembur sama ár byrjar virkið at taka imóti fiski, og alt gongur sum ætlað.

Sum iður nevnt, so skuldi ísvirki taka imóti fiski frá útróðrabátum og øðrum, ið royndu undir Føroyum, men trupulleikar kundu eisini standast av hesum, við tað at førini vóru ikki av teimum bestu.

Tí verður arbeitt við at fáa fatur á nokrum førum, sum eru betur hóskandi, men aftur her stinga figgjartrupulleikar seg upp.

Stjórnini í Ísvirkinum heitti tí á donsku stjórnina um at hjálpa til við at fáa útvegað nokur hóskandi før, ið kundu tryggja virkinum nóg nógvan fisk. Danska stjórnin helt tað vera rítt at stuðla tí illa staddu fiskivinnuni í Føroyum og tók undir við uppskotinum. Danska stjórnin setti seg í samband við danskar skipasmiður og bað tær smíða seks 50—60 tons stórar bátar. Hesir skuldu seinni seljast til privatmenn í Føroyum. Keypstreytirnar vóru lagaligar. Vanligt var, at staturin læt 60 % í láni, ið skuldi gjaldast aftur yvir 20 ár. Hini 20 % skuldu koma frá skipasmiðjunum og øðrum, og hetta skuldi gjaldast aftur úr tveimum og upp í fyra ár.

Ísvirki átti ikki í hesum bátunum, men avtala varð gjørd um, at virkið skuldi reida teir út, eins og teir skuldu avreida til virkið.

Bátarnir blivu bygdir sum ætlað, men

istaðin fyri seks blivu teir niggju, og komu teir at eita »Sjóstjørnan« (1929/30), »Grimur« (1930), »Øssur Havgrims-son« (1930), »Garpur« (1930), »Streymur« (1930), »Njarðlingur« (1930), »Hans Nielsen« (1930), »Trygvi« (1930) og »Valiant« sum varð keyptur úr Fámjin í 1930.

M/s »Th. Stauning«

Sum áður nevnt var ætlanin, at Skipafelagið Føroyar skuldi taka sær av fiska flutninginum úr Føroyum til útheimin, men ymsir trupulleikar stungu seg upp millum Skipafelagið og Ísvirkið, sum tarnaðu útflutninginum av fiskinum. Tí varð roynt at bera so í banid, at Ísvirki sjálvt kundi koma at hava útflutningin um hendi.

Tí var aftur heitt á donsku stjórnina um stuðul, og aftur hjálpti stjórnin hjá Stauning Ísvirkinum við at lata felagnum 200 tús. kr. í láni til bygging av flutningsskipi.

Hin 26. juni 1931 er flutningsskipið hjá Ísvirkinum royndartúr. Skipið, ið fær navnið »Th. Stauning«, er 367 tons til stoddar og er útgjørt við øllum reim tølum, sum brúk er fyri um borð á einum slíkum skipi, sum t. d. frystilast, radio-gelegraf og telefon. Maskinmegin er 400 hestakreftir og skipið er útgjørt við 2 elektriskum spølum.

Í samband við royndartúrinn heldur Stauning, forsætisráðharri, røðu, har hann ynskta føroyingum goða eyndu við tiltakinum.

»Silde-ekspeditionen«

Fyrsta uppgávan hjá »Th. Stauning« var at vera móðurskip hjá ísvirkisbátunum, sum í sept. 1931 vóru til royndarfiskiskap eftir sild í Norðuratlantshavi.

Línufiskiskapurin hjá bátunum gekk ikki serliga væl, og tí varð avgjørt at gera teir út til snurraváð, men hetta gekk heldur ikki.

Danir innfluttu tá umleið 25—30 tús. tunnur av sild um árið, og mettu menn tað vera eina roynd vert, um føroyingar kundu verða tier, ið komu at selja teimum hesa sildina.

Í samarbeiði við donsku stjórnina fór Ísvirkið undir henda royndarfiskiskap, sum varð skýrður at vera eitt dansk—føroyskt projekt, tí tað, umframt tey føroysku skipini, eisini luttóku tvey stór dansk skip. Í royndarfiskiskapinum luttóku umleið 200 mans, helvt um helvt danir og føroyingar.

Ætlandi skuldi hvør bátur fiska uml. 600—1000 tunnur og prisurin var millum 25—34 kr. pr. tunnu, og hetta skuldi geva manningini upp til 1000 kr. í inntøku eftir 9 vikum. Fiskiskapurin var eisini av tí besta, ja væl betri enn væntað, og eftir bert 6 vikum vóru tær 20.000 tunnurnar, ið ætlanin var at fiska uppi, fyltar.

Men ikki gekst so væl at fáa goðan pris fyri sildina, tí knappliga fullu silda-prisirnar niður í 40—50 % av tí, teir høvdu verið, og kom hetta at verða endabresturin hjá Ísvirkinum.

Framhald á síðu 14